

Ռէն գետոյ եզերքը իւր մշտնջենաւոր անունն է՝
Ֆոանք ցեղին անունէն առնուած լինելով, կը նը-
շանակէ — (4) մեր լեզուաւ կ'ըսուի Ֆոէնկ,
որ Փրիչական թուականէն մինչև հասնի նոյն թու-
ականը՝ Ղալիա (և ի հնումն Կոլուա զոր մէք
ևս կ'անուանեմք Հայերէն մինչև ցարդ Գաղղիա)
ըսուած Ֆոանսան պաշարեցին Ֆոանքները, և ա-
հա այսպէս այդ երկրին մէջ մնաց իրենց անունը,
վասնորոյ և կ'ըսուի Ֆոանսա:

Ալմաներէն Փաթըռ (փէտէր) հայր, մութն (մա-
տէր) մայր, պառտըռ (պիրատէր) փշայր, և տուխ-
տըռ (տուխթէր) փշայր բառերուն պէս կան շատ
Պարսկերէն բառեր. մանաւանդ՝ Ալմաներէնի գեր-
բայերը կ'մերժաւորին (թէն) ով, ինչպէս որ կը-
վերջաւորին Պարսկերէն գերբայերը:

Մենք ևս յառաջ կ'ըրենք աստանօր մեր դի-
տողութիւն այսպէս. «(տուխթէր) Պարսկերէն —
«լէլ ըսել է. Խաւրովիտուտ՝ կնշանակէ Հայերէն
«փշայր — զլէլ. (հէվթ) փշայր (պիտիշկ) փշայր. ճա-
«(վիտանի) յաւիտան, (չար) լաւ. (չիրին) — լաւան.
«(քէվրան) փշայր. (ճէտ) ցեղ որ կ'ըսուի նաև
«Հայերէն փշայր, և այլ բազում պարսկերէն բառեր,
«որոնց հնչմունքն ու արտասանութիւնը կընմանին
«Հայերէն բառերու: Այս անմանութեան նկատմամբ,
«ամենէն աւելի հետաքրքրական և ուշադիր լի-
«անելու կէտն այն է թէ, Հայերէնն է աւելի հին
«կեղծութիւն պարսկերէնը, և հետեւաբար Հայք
«աւելի հին ազգ են, թէ պարսկք. այս հար-
«ցումն է խնդրոյն բովանդակութիւն, որ կամ
«Հայք Պարսկերէն, և կամ Պարսկք Հայոցմէ
«առած լինին իրենց լեզուին շատ մը բառերը,
«Սակայն ըստ մեզ դիւրին է խնդրոյն լուծումը
«երկու ապացուցութեամբ, այսինքն առաջին՝ երբ
«լինիմք այնպիսի բառից արմատներուն միտադիր՝
«զորօրինակ (չիրին) պարսկերէն, և սիրուն հայե-
«րէն բառից մէջ. փշայր բառին արմատն է փշ-
«բառը, մինչդեռ (չիրին) բառին արմատը՝ եթէ
«ըսենք (չիր) այս մտօք երբէք չ'նշանակէր բան
«մը, ըստ (չիր) ուրիշ իմաստով կ'նշանակէ —
«փշայր. նոյնպէս փշայր բառին արմատն է փշ-
«կամ փշայր, զորօրինակ՝ բուժելի, անբուժելի և

4) Հրատարակին ըսած է Տաճկերէն լեզուն համար:

«ամենաբուժ, այսպէս նաև Հայերէնի անմանութիւն
«ունեցող պարսկերէն բառից շատերուն արմատ-
«ները կ'գտնեմք Հայերէն. Երկրորդ՝ եթէ Հայք էր
«նոյայ թողան թողը և Թորգոմայ որդին, ու
«Հայկազունք կ'խօսէին այն ժամանակն արդի Հա-
«յերէնը կամ նորա խիստ մօտ լեզու մը, ուրեմն
«անհնար կ'երևի թէ Պարսկք և իրենց լեզուն՝
«Հայոցմէ և Հայերէնէն աւելի հին եղած լինին.
«Արդ եթէ Պարսկք Հայոցմէ հին ազգ չ'են, ու-
«րեմն ուրիշ ազգեր և իրենց լեզուն ամենեւին
«անկարելի կը թուի լինել Հայոց ազգէն հին:

Ալմանիոյ և յատկապէս Աւստրիոյ արեւելեան
երկրներուն մէջ հռչակուած նէմցէ անունը կը-
նշանակէ Սլավերէն լեզուաւ հայր կամ անիւն,
որովհետև Սլավք, այսինքն Ռուս, Ճաճառ, Սեր-
վիացի, (Պուլխար) և Խրվաթ ժողովուրդք, ի-
րենք իրենց Սլավ՝ այն է փշայր նշանակող անու-
նը տալով, ինչպէս որ ինքզինքնին կ'այտնեն ի-
րարու հետ խօսելնուն համար քաղաքակրթեալ և
ազգայնութիւն ունեցող ժողովուրդք, զուրկ համա-
րիլ կամեր են Ալմաններն ու Աւստրիացիք խօսե-
լէ, քաղաքակրթութենէ և ազգայնութենէ:

Մանուկ. Ինչ — 1370

ՊԵՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆԻՔ

ՅՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ՍԻՆՈԳԻ:

Հոկտ. 7 — Սինոգի Ս. Էջմիածնի նորոգ անգամ
կարգեցան Արթ. Մեսրոբ Սմբատեան և Յուլի-
կիմ Տէր-Գրիգորեան Վարդապետք ի տեղի Գիր-
Յովհաննէս Արշակունի և Թադէոս Չիւնականե-
պիսկոպոսաց:

16 — Արթ. Կարապետ Վարդապետ Տէր Գա-
լըստեանց ի պաշտօնէ Փոխանորդութեան Աղէք-
սանդրապօղոյ հրաժարեցուցեալ առաքեցաւ ի մի-
արանակցութիւն Ս. Վանուցն Գեղարդայ:

23 — Համախոյ վիճակի Աւանաշէն զեղջ
Աստուածատուր Բահանայն վասն հակառակակա-
վարուց և անուղղայ ընթացից՝ դադարեցուցանե-
լով ի քահանայադորութենէ՝ ենթարկեցաւ եկե-
ղեցական ապաշխարանաց ներքև մինչ յուղղու-
թիւն վարուցն:

— Աղէքսանդրապօղոյ Արքահամ Բահանայն
Գրիգորեան հակառակ կանոնաց Հայաստանեայց
Եկեղեցւոյ՝ խաբարսի պատկազրութեան աղաղաւ-
քահանայադորութենէ արդելով՝ առ դրան եկե-
ղեցւոյ միամեայ ապաշխարանաց ենթարկեցաւ: